

Rysslands förlorade seger

ARKADIJ BAPTJENKO

Rysslands förlorade seger

Krigets virus

Invasionen

Översättning Ola Wallin

ERSATZ

© Arkadij Babtjenko 2022

© Ersatz, Stockholm 2022

Andra tryckningen

Översättning från ryska Ola Wallin

Redaktör Anna Bengtsson

Korrekturläsning Georg Bengtsson

Omslag Ersatz

Sättning & grafisk form Ola Wallin

Tryck Scandbook, Falun 2022

ISBN 978-91-88913-49-4

Av Arkadij Babtjenko har tidigare utgivits:

Krigets färger (2007, 2022)

Bilder av ett litet krig (2009)

Dagar i Alchan-Jurt (2016, 2022)

www.ersatz.se

7 Krigets virus

Texter 2012–22

109 Invasionen

24 februari–9 maj 2022

295 Epilog

299 Förklaringar

Krigets virus

2012-22

14 april 2014

Hej, jag heter Arkadij Arkadevitj Babtjenko. Trettiosju år, högskoleutbildad, gift, pappa till en dotter.

När jag var nitton satte Fosterlandet kängor på mina fötter, stack en automatkarbin i mina händer, placerade mig på ett pansarfordon och sa: »Åk.« Och jag åkte. »Återställande av den konstitutionella ordningen« – så hette det om kriget den gången. När jag var tjugotvå gick jag själv till värningskontoret och skrev in mig som frivillig i armén och åkte till kriget för andra gången. »Antiterroristoperation« – så hette det från 1999. »Deltog i direkta krigshandlingar i 102 dygn«, som det står i min soldatbok.

För de två krigen för Fosterlandet gav man mig gratis tågbiljetter och tvåusen rubel i kuponger. Det tackar man för.

Min kusin, Sergej Babtjenko, dödades i Tadzjikistan. Vid gränsen. *Efter* muck. Några barnrumpor hade blivit ditskickade som avlösning. Och sändes genast ut på en räd. Han erbjöd sig att följa med. De skulle gripa ett gäng heroinsmugglare. Min kusin var kulspruteskytt. Han dog av ett skott i huvudet. Den ende som dödades i striden. Av en prickskytt. Nu är hans namn ingraverat i minnesmärket över stupade soldater från Basjkirien, där han föddes.

Min pappa, Arkadij Lavrentevitj Babtjenko, sköt upp en raket i rymden. Han var ingenjör och arbetade vid Federala tekniska rymdbyrån. Konstruerade avskjutningsramper för raketer. Hans sista jobb var en avskjutningsramp till rymdfärjan Buran.

Pappa var borta sex månader i sträck på sina tjänsteresor. I Bajkonur bodde han i en sovsal. Och i Moskva i en tvåa med fru, son, mamma, bror och dennes familj. Den där tvåan var det enda vi hade. Mer ägde vi inte. Ingen bil, inget garage, ingen datja.

På 90-talet, när Buranprojektet lades ner efter bara en rymdfärd, började pappa varken mångla eller stjåla. Till sånt var han fullständigt oförmögen. Han var född till att skjuta upp raketer i rymden och fortsatte till sin död att rita uppskjutningsramper som ingen längre behövde. I nästan total fattigdom.

Han dog av en stroke 1996. Då var jag ute i kriget. Vi fick inte ens ta farväl.

Min farfar, Lavrentij Petrovitj Babtjenko, en hundraprocentig zaporogkosack från Ukraina, var stridsvagnsförare. Stred vid Chalchin-Gol* 1939. Sårades tre gånger, en gång allvarligt, och skadorna knäckte honom till slut – han avled 1980 när jag var tre.

Hans fru, Jelena Michajlovna Kuptsova (efter förste maken, hennes flicknamn känner jag inte till eftersom hon höll det hemligt – judinna, så klart), tjänstgjorde på hustaken under kriget och släckte brandbomber. När möjligheten att lämna Ryssland slutligen erbjöd sig gjorde hon det ändå aldrig. Hon arbetade i hela sitt liv, tills hon dog. Skötte värmepannan. I vårt hus, i källaren. Tre dagar i veckan.

Hon avled några månader efter sin son. Då var jag fortfarande ute i kriget. Jag vet inte ens hur de begravde henne.

Min gammelmormor med efternamnet Bachtijarova (halvtatar, jo, jo) kom till Moskva på 1930-talet. Med sina två ungar

fick hon bo i en skrubbe på en skola. Där kom hon sen att arbeta resten av sitt liv.

Hennes dotter, min mormor, började jobba som 14-åring och tillverkade under hela kriget jodoform, ett antiseptiskt medel som användes vid amputationer. Därefter anslöt hon sig till arbetsfronten och lastade av kol från tågagnar. Eller högg skog.

Hennes bror flydde som 15-åring från fronten under krigets första månader och återvände först 1956 – från Fjärran Östern.

Hennes barnbarn, min mamma, åkte till Tjetjenien för att hämta hem mig. Hon såg allt med sina egna ögon. Efteråt adopterade hon sex barn.

I dag driver mamma ett barnhem i sitt eget hem. Alla barnen kommer från Lipetsk i centrala Ryssland. Från trasiga familjer. Alkoholiserade föräldrar, förstås.

Min frus farfar, Pjotr Gorkanov, en renblodig mordvin, stred under Stora fosterländska kriget med kemiska stridsmedel och förlorade synen. Till sin död bodde han kvar i byn. I ett litet hus med öppen spis. Gas installerades inte under hans – veteranens, invalidens – livstid.

Min svärfar, också en renblodig mordvin, tjänstgjorde som fänrik i Östtyskland. När Sovjetunionen föll samman fick han, hustrun och de två barnen söka tak över huvudet i olika kaserner och natthärbärgen.

Under alla de här nitton åren av vuxenliv – och rentav ännu längre, från 1993 – har jag gått igenom hela skiten tillsammans med mitt land. Jag befann mig alltid där mitt land hade det svårt. Om det var i parlamentet, då var jag där. I Tjetjenien, då var jag där. I Sydossetien*, då var jag där. I Krymsk*, då var jag där. I Blagovesjtjensk, ja, där också.

* Asterisk indikerar att det finns en förklaring på s. 301–312.

I alla de här åren har jag, min familj, mina mor- och farföräldrar och släktingar varit hängivna vårt Ryssland. När det var nödvändigt att brinna upp vid Chalchin-Gol, bygga rymdraketer för fattiglön, svälta i källarna, tillverka jodoform till frontsjukhusen, övernatta i kaserner med barnen, stupa i Tadzjikistan, mata lössen i Tjetjenien, adoptera övergivna barn – var vi ryssar.

I Tjetjenien var det ingen som föreslog att jag skulle lägga ner bössan, sticka tillbaka till mitt jävla Ukraina och dra nåt gammalt över mig. När det är dags att dö för det ryska Fosterlandet ger det ryska Fosterlandet fan i om du är jude eller inte.

Då känner Fosterlandet bara till en enda nationalitet: kanonmatens.

Att jag borde sticka tillbaka till mitt jävla Ukraina föreslog man mig först nyligen.

Givetvis har de själva aldrig varit ute i något krig.

Så mycket skit om mig och mina närmaste som under de senaste månaderna har jag inte hört i hela mitt liv.

På »judefascistiska« Majdan var det ingen som någonsin kom på tanken att fråga mig om min nationalitet. Högra sektorn, som stod på barrikaderna med ryssar, ukrainare, judar, krimtatarer, armenier, brydde sig inte. Helt enkelt brydde sig inte. Det var inte relevant.

Men för Fosterlandet ...

Mannen för vars skull man startade andra Tjetjenienkriget så att han kunde upphöjas till tronen, mannen som själv aldrig någonsin stridit för sitt Fosterland (han höll sig lyckosamt borta från Afghanistan) och som efter att han kommit till makten skickar värnpliktiga till Georgien och Krim, till krig som han

själv har startat, i stället för sig själv och sina barn, nu säger den här mannen från tribunen till mig, som hade anmält sig frivilligt till hans krig, att jag är en förrädare, fiendeagent och andra klassens människa.

För Fosterlandet är jag numera jude, ukrainarjävvel, femtekolonnare och nationalförrädare.

Herrens vägar äro outgrundliga.

13 juni 2012

Kriget är ett virus. En vanlig sjukdom som finns överallt. Ingen politiker, ingen ekonomisk situation, ingen Hitler kan få folket att marschera österut om andelen bärare av krigsviruset inte är tillräckligt hög ute i samhället. Folk måste mogna. Smittas av viruset. Insjukna.

Ryssland är ett land som ständigt befinner sig i krig.

Sen Napoleons dagar har Ryssland deltagit i större eller mindre krig i genomsnitt vart tjugofemte år. Det vill säga ett krig per generation. Därför har det gått in i nationens genetiska kod, förändrat våra gener. Och hos oss är andelen bärare av viruset i genomsnitt högre än hos andra.

Viruset finns i oss alla, i ett latent tillstånd. Pandemin bryter ut först när det övergår i en akut fas. Det händer inte alls så ofta som man kanske skulle kunna tro. Men ibland blir det kusligt.

När det sker saker i samhället, vilket på ytan inte tycks befina sig i ett tillstånd av agoni eller förfall, som får håret att resa sig. Saker som är fullständigt otänkbara i ett friskt samhälle.

Till exempel när människor i ett land som har genomlidit det värsta kriget i mänsklighetens historia öppet bär SS-uniformer

i en frihetsmarsch. Utan att någon säger ifrån. Som om det vore rätt. Något helt normalt.

Eller när människor i ett annat land, som delades upp på grund av oss och som fick sin officerskår arkebuserad i våra skogar, när människor i det landet går ut och marscherar med sovjetimperiets fanor. Eller, ett annat exempel, när tyska fotbollsfans på tyska nationaldagen går runt med nazistflaggor på gatorna i Rzjev i västra Ryssland.

Och riktigt illa är det när majoriteten i landet lämnar kommentarer i sociala medier som »åt helvete med det jävla polackpaket«, och myndigheterna inte reagerar på det.

De här sakerna – fullständigt otänkbara i ett friskt samhälle, understryker jag igen – visar graden av degeneration i det sjuka samhället. Och i dag, kära vänner, närmar vi oss brytpunkten med sjumilasteg.

Vi är nästan redo för krigspandemin. Vi är nästan redo att kriga. Vi *vill* nästan kriga nu.

Det syns hur tydligt som helst på ansiktena.

Antalet bärare av viruset i det akuta stadiet ökar hos oss inte från år till år, utan från månad till månad. Efteråt, om bara några år, kommer samma människor att säga, som vanligt, att de bara lydde order, att de inte förstod vad de gjorde och att det var han och inte jag. Och för en tid blir vi på nytt intensivt medvetna om den enkla och banala sanningen (som efter Tjetjenienkrigen, till exempel) att man inte får döda andra människor. En sanning som vi regelbundet glömmer vart tjugofemte år.

Men för att än en gång bli medvetna om denna banala sanning måste vi än en gång genomleva en katastrof. Då och då dyker förebudet upp med mörkdande tydlighet, än här än där.

Viruset går fortfarande att behandla. Till exempel med högkvalitativ utbildning. Med satsningar på infrastruktur. Med möjligheter till socialt avancemang. Med enande av samhället. Med bra arbetsplatser och rimliga löner. Och framför allt, naturligtvis, med frihet.

Ännu är det inte för sent att inleda behandlingen.

Men klockan tickar.

För närvarande är vägen som landet har valt en säker väg mot avgrunden.

10 april 2013

Jag är bedrövad, mina damer och herrar. Inte över prästerna eller politikerna och deras kränkta känslor, gud förbjude. Det där har jag sett förut, både de kränkta känslorna och lagarna som de passar på att stifta. Vad präster och tsarer anbelangar är jag fullständigt solidarisk med Aleksandr Puskjin.

Nej, jag är bedrövad över vad de har lyckats förvandla mitt land till. Vad landet har låtit sig förvandlas till. Hur snabbt det har gått, hur oerhört många de har lyckats dunka in obskuranismens kors i huvudet på och hur oerhört många som är uppriktigt glada över sitt nyvunna slaveri.

Det upprör mig att andelen fysiker, ingenjörer, filologer, astronomer, botaniker, lingvister, matematiker, bibliotekarier, ja helt enkelt bildade människor blivit förödande liten jämfört med andelen rasister, mörkermän, svin och andra idioter. Jag är bedrövad över att knappt se några intelligenta ansikten i tunnelbanan. Över att ett helt samhällsskikt har försvunnit ur mitt liv, dessa entusiastiska fysiker och poeter med knasiga glas-

ögon som älskar att diskutera och bara tror på vetenskapen och inte på mormor, prästen och tsaren. Över att landet har tvingat bort de smarta och fortsätter att tvinga bort de som fortfarande är kvar. Att astrofysikern Aleksej Fillipenko, som jag hela tiden ser på Discovery, talar engelska och inte ryska.

Nåväl, dårarna vet man alltid var man har, men att de har lyckats förvrida huvudet också på bildat folk – det är det som upprör mig mest.

I kriget lärde jag mig att en människa kan förvandlas till ett djur på bara några veckor, men att en hel nation kan förvandlas till ett gäng moraliska idioter på bara några år är en nyhet för mig. Som Joseph Goebbels brukade säga: Ge mig medierna och jag kan förvandla vilken nation som helst till en svinstia. Också det gör mig nedslagen.

Det gör mig nedslagen att de är så många. Nedslagen att se hur snabbt de förökar sig och hur snabbt de sprider sina mörkeridéer över hela landet. Nedslagen att de så lättvindigt förkastar civilisationen och så beredvilligt dyker ner i medeltiden. När den kritiska massan väl har uppnåtts finns det inte längre någon återvändo. Det är en enkelriktad process. Att bygga ett Cambridge, eller ens ett Skolkovo*, är omöjligt i ett ryskortodoxt Iran.

Det upprör mig att de på så otroligt kort tid – bara ett årtionde – kunnat dyka upp i mitt land, alla dessa entheister, ockultister, krigshetsare, latrinpissare, patriarker, mappbärare, ortodoxa fanbärare*, kosacker, patriotiska patruller och så vidare. Det upprör mig att landet har låtit dem växa fram och låter dem härja och spotta ur sig sina dumheter. Det upprör mig att landet har låtit dem – svinen, idioterna och de moraliska ka-

straterna – ta makten och tyrannisera oss andra. Det är det som upprör mig mest av allt.

Jag är så satans innerligt trött på all den där andliga skiten, prästmötena i Kreml, tjuvarna från Piter i samma salonger, gopnikpresidentens* tjuvjargong, deras gåtfulla koder, deras låtsaskränkta känslor, de ryskortodoxa fanbärarna som säkert kommer att vakna nu igen, och så vidare och så vidare.

Jag är trött på detta förhöjda, obestämbara tillstånd. Nu vill jag bara att det ska ta slut. Jag skiter i vem som går segrande ur det hela, bara det äntligen definieras. Ett ryskortodoxt Iran är ett ryskortodoxt Iran. Ett fritt Ryssland är ett fritt Ryssland. Jag vill att det avgörs nu.

Nej, jag säger inte att allt är förlorat och att allt är dåligt. Jag vill bara veta vad jag har att arbeta med. Ryssland kommer hur som helst att bli fritt. Och inte bara från tjuvarna och usurpatörerna. Utan också från obskurantismen och ignoransen.

Men hastigheten med vilken vi flyger tillbaka till medeltiden, den upprör mig, mina damer och herrar.

Faktiskt.

24 oktober 2013

Jag har inte den minsta lust att skriva långa, allvarliga texter. Det är meningslöst. Meningslöst att förklara något för någon. Meningslöst att argumentera. Meningslöst att vädja till sunda förnuftet eller ens till elementär logik.

Hysteri i invandringsfrågan överröstar allt annat – från vänster- till högerkanten. Oppositionsledaren (vad då demokratisk opposition!) går till val med nationalistisk retorik. Kolumnis-